

regarding establishing features of pre-trial investigation of criminal misconduct do not meet the legal system, including substantive law – the current Criminal Code of Ukraine, and is premature, as the draft Law "On Amendments to the Criminal Code of Ukraine on the introduction of criminal misconducts» № 10136 of 03.03.2012 is contradictory in content and the results to be expected if adopted.

The author believes that the attempt to establish the institution of criminal misconduct in Ukraine is an attempt to strengthen the state criminal law repression against much of the population, the pressure on it for the purpose of intimidation and oppression of democracy, which is not allowed. It is proposed to decriminalize significant number of acts in the current Criminal Code of Ukraine classified as a minor offense, and draw them into the category of misconducts outside the criminal justice system and mitigate penalties for crimes that do not pose a special danger to society.

Keywords: *offense, misconduct, crime, social dangerousness.*

Надійшла до редакції 2012.2014

Завгородня Ю. С.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.915/85

ВІКТИМОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛАТЕНТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Висвітлено питання щодо особливостей формування латентної злочинності неповнолітніх, з'ясування її причин та умов, а також визначення напрямів віктимологічної профілактики даного виду злочинів.

Ключові слова: *віктимність, злочинність неповнолітніх, латентна злочинність, латентні жертви, віктимологічна профілактика.*

Постановка проблеми. Злочинність неповнолітніх є найбільш гострою, дискусійною і багато в чому неоднозначною проблемою сучасної дійсності. Практичний і науковий інтерес кримінологів, представників інших спеціальностей, а також громадськості в цілому саме до цієї категорії кримінально активного населення є не випадковим і обумовлений, передусім, характерними рисами вчинюваних злочинів та, відповідно, особливостями формування латентної їх частини.

Особливості формування латентної злочинності неповнолітніх мають свою специфіку і пов'язані, насамперед, з віковими та психологічними відмінностями, механізмом злочинної поведінки, проявом і дією обставин, які сприяють вчиненню злочинів неповнолітніми, динамікою та структурою їх злочинності, демографічними і багатьма іншими чинниками, які належать до різних соціально-економічних і морально-психологічних сфер. Це обумовлює деякі особливості щодо застосування методів загальнокримінологічних

досліджень та напрямків їх вивчення.

Таким чином, потреба в дослідженні віктимологічних аспектів латентної злочинності неповнолітніх викликана деякими відмінними властивостями, що проявляються в їх злочинній діяльності, а також науковою потребою дослідження цього напрямку в еволюції кримінологічної думки.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання щодо запобігання злочинам дітей у своїх роботах досліджували Закалюк А.П., Ємельянов В.П., Голіна В.В., Міллер А.Й., Долгова А.І., Зелінський А.Ф., Михайленко П.П., Тузов А.П., Туркевич І.К., Осадчий В.І., Баріло Т.С., Ковальський В.С., Джу́жа О.М., Сташис В.В., Абросімова Ю.А., Беседін А.А., Благута Р.І., Бугера О.І., Васильківська І.П., Воронова Ю.В., Дзундза В.В., Кальченко Т.Л., Корецький С.М., Корчовий М.М., Левицька Л.В., Топольскова І.О., Яницька Н.В. та ін., чії роботи мають важливе значення для розвитку кримінологічної науки та визначення нових підходів щодо виявлення та запобігання злочинам дітей. Разом з тим питання щодо віктимологічних аспектів латентної злочинності неповнолітніх потребують більш ґрунтовного наукового аналізу.

Метою даної статті є з'ясування особливостей, причин та умов існування латентної злочинності неповнолітніх, а також визначення напрямів віктимологічної профілактики даного виду злочинів.

Виклад основного матеріалу. Криміналізація суспільної свідомості створила сприятливі умови для віктимізації суспільства. Сьогодні латентна злочинність неповнолітніх вражає своїм розмахом, і не останньою причиною такого становища є те, що середньостатистичний громадянин не звертається до правоохоронних органів з приводу вчиненого злочину, оскільки боїться відплати з боку злочинців, не вірить в можливість їх викриття та покарання, вважає це марною тратою часу тощо.

З точки зору віктимологічних позицій, характерним сьогодні є той факт, що значна частина злочинів вчинюється неповнолітніми стосовно членів своєї сім'ї та інших родичів. Важливим є і сам характер злочинної поведінки – все частіше переважає насильницька і корислива мотивація. При вивченні кримінальних справ було встановлено, що потерпілими є такі ж неповнолітні, що, як правило, належать до побутового мікросередовища злочинця (в тому числі до однієї з ним або протилежної групи антигромадської спрямованості).

Приблизно у 18-25% такого виду злочинів потерпілими виступають особи, які раніше були знайомі з неповнолітніми злочинцями. Насправді цей відсоток є ще вищим, оскільки кримінальні покарання не застосовуються до підлітків за крадіжки у батьків або інших членів сім'ї, якщо самі потерпілі не звертаються з відповідною скаргою. У 10-15% випадків об'єктами злочинного посягання з боку неповнолітніх є особи, що перебувають у стані алкогольного сп'яніння. Досить часто в результаті переділу «сфер впливу» (горищ, підвалів, теплотрас) жертвами дій безпритульних неповнолітніх стають люди без певного місця проживання. Характерними рисами таких злочинів є насильство і жорстокість. Дослідження показують, що підлітки за невдалого для

них збігу обставин все частіше здійснюють вбивства і розбійні напади, а також наносять тяжкі тілесні ушкодження.

Слід зазначити, що підвищеною віктимністю характеризуються і самі неповнолітні. Більшою мірою до таких процесів віктимізації найбільш схильні бездоглядні неповнолітні, тобто ті, нагляд за якими з боку батьків або осіб, які їх замінюють, відсутній чи послаблений (найчастіше це пов'язано з неблагополучною сімейною обстановкою). Досить часто вони виявляються вразливими для злочинних проявів в силу способу життя, легко втягуються у віктимні ситуації, стаючи відповідним об'єктом злочинного посягання.

Так, тривала близькість неповнолітніх до злочинного оточення (до раніше судимих) створює сприятливі умови для підвищеної віктимізації. Це може бути пов'язано з тим, що криміналізація (становлення злочинця) і віктимізація (становлення жертви злочину) можуть розглядатися як взаємообумовлені процеси соціальної взаємодії. Вчені відзначають таку залежність: 64 % людей, що в дитинстві або юності стали жертвами злочинів, в дорослому віці стають злочинцями, а з тих, хто в дитинстві або юності не був жертвою, – тільки 22 %.

Існують й інші конкретні дані: 72% з числа осіб, що піддавалися насильству (у тому числі і з боку своїх близьких) у віці до 14 років, в дорослому віці (14-17 років, 18 років і старше), у подальшому самі застосовують насильство. З тих же, хто в дитинстві не піддавався насильству, таких лише 17% [1].

Слід також вказати, що страх стати жертвою тяжкого кримінального злочину в структурі суспільних тривог посідає одне з перших місць, випереджаючи побоювання стати безробітним або захворіти на невиліковну хворобу.

На наш погляд, проблему віктимологічної профілактики латентної злочинності неповнолітніх слід розглядати у двох площинах: а) у сфері забезпечення ефективної системи реєстрації і обліку злочинів, що зменшує чинники їх латентності; б) у сфері забезпечення прав жертв злочинів, що ґрунтуються на загальноновизнаних міжнародних нормах і стандартах.

Згідно з кримінально-процесуальним законодавством України кримінальне провадження, а саме перша його стадія – досудове розслідування, починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань [2]. При цьому відсікаються усі інші кримінальні прояви, які не були внесені до такого реєстру. У результаті дана обставина призводить до явища штучної латентності. Відмова осіб, що стали жертвами злочинців, від звернення до правоохоронних органів є однією з причин існування складового елемента латентної злочинності – латентної віктимності. У разі вчинення злочинів неповнолітніми відмова потерпілих від повідомлень ними у правоохоронні органи відбувається, за даними опитування, в 65% випадках. Такого роду ситуація дозволяє сформувати значну приховану частину їх злочинної діяльності.

Дослідники виділяють особливості механізму виникнення латентних жертв неповнолітніх. Основним критерієм визначення цього виду жертв є умови, у зв'язку з якими відомості про таку жертву і саме діяння відсутні у

статистичному обліку. Підставами цієї відсутності є суб'єктивне сприйняття і оцінка діяння жертвою, тобто безумовно прихована (повна) латентність, і суб'єктивне сприйняття та оцінка діяння правоохоронним органом за умови звернення до нього – умовно прихована (часткова) латентність.

Так, наприклад, повна латентність виникає у результаті неусвідомлення жертвою протиправності способів впливу, і від цього залежить оцінка ситуації та вибір подальшої поведінки, а також незацікавленість жертви у зверненні з різних причин. Мотиви такої поведінки можуть бути різні, зокрема існування різного роду залежності від винного, внаслідок чого жертва сприймає те, що відбувається, як фатальну неминучість. Часткова ж латентність проявляється у разі незастосування заходів щодо реалізації інформації правоохоронним органом, який не кваліфікує вчинене діяння в сім'ї як злочин; відсутності ефективних кримінально-правових механізмів захисту жертв насильства в сім'ї, у зв'язку з чим жертва і саме діяння не враховуються статистикою; неповного розслідування насильницьких злочинів, що здійснюються в сім'ї, коли щодо одного епізоду, зазвичай останнього, відомо і він врахований, а серія злочинних діянь, що передували йому, правової оцінки не отримують.

Однією з основних ознак механізму цього виду злочинів є характер взаємовідносин між злочинцем і потерпілим.

Відомо, що між злочинцем і потерпілим (у злочинах, що вчиняються стосовно особи) завжди існують певні взаємовідносини. Вони можуть виникати як задовго до вчинення злочинного діяння, так і безпосередньо перед реалізацією злочинного наміру суб'єктом. Наприклад, відносно стійкі особисті зв'язки між злочинцем і потерпілим в таких латентних злочинах, як зґвалтування, характеризувалися таким чином: співмешканці – 4%, родичі – 20,9%, знайомі по роботі, навчанню і місцю проживання – 18%, незнайомі – 16%, випадкові знайомі – 41,1% [3].

Результати дослідження дозволяють стверджувати, що соціальний статус і освіта жертви є чинниками, які стримують її від легального (офіційного) вирішення конфлікту. Жертва, що має низький соціальний статус, непрестижну роботу або її відсутність, низький або вкрай низький рівень доходів, швидше готова звернутися до органів внутрішніх справ.

У зв'язку з цим зазначимо, що віктимність має різну міру прояву у різних людей і груп, схильних стати жертвами певних видів злочинів. З цих позицій вона може бути відсутньою ("нульова"), бути середньою або підвищеною. Аналіз віктимності, її видів і форм прояву в різних ситуаціях і сферах життєдіяльності людей дозволяє зрозуміти соціальні і психологічні причини відхилень людини і окремих груп населення від безпечної для себе поведінки, уточнити особливості взаємодії неповнолітнього і його жертви в механізмі злочину.

Досліджуючи питання віктимологічної профілактики при встановленні латентності злочинної діяльності неповнолітніх, зазначимо, що наукова інтерпретація віктимологічної профілактики злочинів перебуває у процесі свого станов-

лення. Якщо в недавньому минулому роботи, присвячені проблематиці віктимологічної превенції, особливо стосовно окремих видів злочинів, були поодинокими, то нині інтерес до досліджень латентної віктимології значно зріс.

Під віктимологічною профілактикою розуміють сукупність державних і громадських заходів, спрямованих на запобігання злочинності через зниження в населення загалом або в конкретних громадян ризику стати жертвою злочинних посягань [4, с. 114].

У віктимологічній профілактиці вирізняються два основні напрями запобіжних заходів, об'єктами яких є віктимологічні ситуації: а) індивідуальна – віктимологічна профілактика, спрямована безпосередньо на потенційних і реальних жертв; б) загальна, чи індивідуально-групова, – віктимологічна профілактика, зорієнтована на груповий рівень.

У ході реалізації першого напрямку увагу приділяють заходам, спрямованим на усунення віктимно небезпечних ситуацій (патрулювання, обладнання технічними засобами охорони й безпеки, поліпшення організації дорожнього руху, залучення громадськості до вирішення завдань колективної та особистої безпеки тощо); для другого напрямку необхідно здійснювати заходи виховного впливу, професійного навчання, правової пропаганди, медичного характеру, забезпечення населення спеціальними засобами захисту тощо [5, с. 116].

Віктимізація в цілому складається з числа усіх потерпілих від злочину, зареєстрованих і латентних, незалежно від міри віктимності або навіть прямої провини самих потерпілих. Вона характеризується структурою, що має відносно самостійне значення для пізнання соціальної реальності, але віктимізація – це і підструктура злочинності, без якої характеристика цього соціального явища залишається неповною.

Неефективність діяльності системи кримінального правосуддя і побоювання вторинної віктимізації є головними причинами небажання жертв злочинів звертатися до правоохоронних органів. Таким чином, побоювання вторинної віктимізації перетворилося на один з найважливіших чинників, що обумовлюють високий рівень латентної злочинності у країні.

За даними В.В. Вандишева, що вивчив більше тисячі кримінальних справ, вторинна злочинна дія здійснювалася щодо 30 % жертв [6, с. 35]. Проте по допомогу в правоохоронні органи звернулися лише 63 % потерпілих. Серед причин небажання звертатися в міліцію майже кожен третій респондент (31 %) назвав недовіру в допомогу міліції.

Зростання злочинності безпосередньо пов'язане зі збільшенням вторинної кримінальної дії на жертв і свідків злочину. Так, опитування 120 респондентів з числа працівників правоохоронних органів показало, що вони відносять незахищеність жертв і свідків до основних чинників, що перешкоджають протидії цьому виду злочинності.

У зв'язку з цим поняттям віктимологічної профілактики латентної злочинності неповнолітніх охоплюється діяльність державних органів, громадських організацій і громадян, які на професійній або громадській основі за власною ініціативою забезпечують роботу з жертвами злочинів з метою усу-

нення або нейтралізації детермінант механізму віктимізації особи, а також надання їм допомоги і захисту від злочинних посягань.

Видами цієї діяльності залежно від специфіки елементів, що входять в цю систему, є загально- та спеціально-віктимологічне попередження як різні напрями профілактичної діяльності, що відрізняються об'єктами дії стосовно суб'єктів – її носіїв, механізмом профілактичної дії.

З точки зору об'єкта дії цільове призначення загальновіктимологічного попередження полягає в дії на потенційні жертви будь-якого злочинного діяння, їх виявлення, а також нейтралізації або усуненні детермінант механізму віктимізації у певній сфері відносин. Цільове призначення спеціально-віктимологічної профілактики полягає в нейтралізації й усуненні віктимності вже існуючої латентної жертви в сім'ї з метою припинення процесу віктимізації.

Суб'єктами загальновіктимологічної профілактики є широке коло державних і недержавних, громадських і спеціалізованих органів, які забезпечують роботу і не завжди пов'язані з підтримкою правопорядку в суспільстві. Суб'єктами спеціально-віктимологічної профілактики є спеціалізовані правоохоронні органи, передбачені законодавством України. Заходи віктимологічної профілактики злочинів здійснюються практично усіма основними службами ОВС. Найбільшою мірою вказані заходи реалізуються дільничними інспекторами міліції (40,4%), високий ступінь їх застосування мають також підрозділи кримінальної міліції у справах дітей (50%).

Конкретизація заходів віктимологічної профілактики здійснюється, передусім, на індивідуальному рівні. Індивідуальний аспект віктимологічної профілактики дозволяє диференційовано і раціонально обирати ефективніші заходи з усунення ймовірності вчинення злочину щодо тих або інших видів потерпілих. Політика девіктимізації населення повинна супроводжуватися спеціалізацією і конкретизацією віктимологічної профілактики, орієнтованої на різні соціальні та територіальні групи населення [7, с. 200]. Об'єктом уваги повинні стати законослухняні особи, діяльність яких пов'язана з охоронними і попереджувальними функціями, а також особи, які є потенційними та реальними жертвами злочинів неповнолітніх.

Одним з напрямів віктимолого-профілактичної діяльності органів внутрішніх справ виступає вивчення і формування позитивної громадської думки про їх діяльність у процесі виявлення, розкриття і розслідування злочинів, що вчиняються неповнолітніми, з метою оздоровлення віктимогенної ситуації. Головним завданням цієї діяльності є формування позитивного ставлення до віктимологічної профілактики злочинів неповнолітніх як повсякденної необхідності, включення в суспільну свідомість ідеї про обов'язковість виконання рекомендацій із забезпечення особистої безпеки, активної участі громадськості в цій роботі.

Досліджуючи особу потерпілого в різних аспектах і його роль в генезисі вчинення злочину, віктимологія виходить з того, що поведінка людини за своєю природою може бути не лише злочинною, але і необачною, ризикованою, легковажною, розбещеною, іноді провокаційною, отже небезпечною для

самої цієї людини, що природно активізує схильність неповнолітнього до злочинного посягання. У цьому плані додаткового значення набувають й інші характеристики особи, а саме: вік, стать, соціальний статус, професія, готовність діяти певним чином у критичній ситуації, а також середовище, конкретна ситуація, поведінка третіх осіб тощо.

Розглядаючи питання про віктимологічну профілактику, необхідно зазначити, що латентна жертва злочину – це передусім фізична особа з набором особистих властивостей, що сприяють її віктимізації за певних зовнішніх умов, внаслідок яких її права і законні інтереси порушуються злочинною поведінкою інших осіб. При цьому відомості про особу в кримінально-статистичному обліку відсутні. В результаті реалізація права на захист не є можливою в силу повністю або частково прихованого діяння.

На думку дослідників, за віком максимально віктимізованою виявляється і найбільш кримінально активна частина населення: 18-29 років – 42%, 30-50 років – 41%, 50 років і старше – 35,4%, мінімально – неповнолітні – 35% [8, с. 213]. Аналіз опитування працівників ОВС показав, що неповнолітні у більшості випадків вчиняють злочини щодо громадян у вікових межах від 40 до 55 років. Як правило, жертва в такому віці не завжди повідомляє в органи внутрішніх справ про вчинений щодо неї злочин, іноді відчуваючи жаль, співчуття до дитини або з інших причин суб'єктивного характеру. Нерідко чинником віктимогенності таких жертв стає їх спільне проживання з молодшим поколінням. Стосовно такої жертви вчиняються, як правило, такі злочини, як крадіжка, грабіж, вбивство, рідше – шахрайство.

Дослідженням встановлено, що віктимізація мігрантів є вищою, ніж іншого населення. Це проявляється й у злочинній діяльності неповнолітніх. Мають місце факти хуліганських та екстремістських проявів, що здійснюються різними організованими молодіжними групами стосовно іноземних громадян, попри вжиття усіх передбачених законом заходів, спрямованих на припинення злочинів, які вчиняються з мотивів національної, расової чи релігійної ворожнечі.

Таким чином, сьогодні важливого значення набувають пропозиції щодо вдосконалення загальновіктимологічної профілактики злочинів неповнолітніх (особливо тих, що здійснюються у сфері сімейних стосунків), які розглядаються на різних рівнях, а саме:

– на загальносоціальному рівні (створення умов в суспільстві, за яких будь-яке порушення прав людини в сім'ї є неприпустимим і засуджується, вирішення житлового питання, усунення деформацій моральної і правової свідомості громадян, зміцнення сім'ї і сімейних стосунків);

– на соціально-психологічному рівні (активізація роботи соціальних і громадських структур з нормалізації внутрішньосімейних стосунків, надання психологічної допомоги у врегулюванні сімейних конфліктів, створення системи соціального супроводу і контролю міжособистісних стосунків у сім'ї);

– на психологічному рівні (організація виявлення і обліку членів сім'ї з високою віктимністю, надання їм адресної профілактичної допомоги).

У рамках віктимологічної профілактики розбоїв і грабежів, що здійснюються неповнолітніми, значне місце посідають заходи щодо активізації населення, спрямовані на стимулювання та виявлення небезпечних осіб і ситуацій та повідомлення про них в міліцію. У зв'язку з цим не можна недооцінювати корисність придбання і використання засобів технічного захисту осіб і житла (газової зброї, охоронної сигналізації), важливість правил пропускнуго режиму в службові приміщення, наявність охорони фізичних осіб або служби безпеки юридичних осіб, що може нейтралізувати віктимні ситуації.

Слід також погодитися з позицією Є.С. Демчіхіної, яка зазначає, що заходи віктимологічної профілактики групової некорисливої насильницької злочинності неповнолітніх мають бути спрямовані на ліквідацію ситуацій, в яких є можливим заподіяння шкоди. Сюди можна віднести: виготовлення пам'яток, плакатів для громадян, в яких містяться корисні поради щодо уникнення можливості стати жертвою злочину; виступи працівників органів внутрішніх справ перед населенням по радіо, телебаченню, у пресі з роз'яснювальними бесідами. Серед заходів, які сприяють активізації внутрішніх захисних можливостей, слід виділити пояснювальні бесіди, навчання різним методам самозахисту тощо [9, с. 111].

Висновок. Використання віктимологічних знань у ході дослідження латентної злочинності неповнолітніх має важливе значення як нового напрямку у вивченні злочинності для вирішення практичних завдань профілактики, розкриття і розслідування злочинів, індивідуалізації відповідальності і покарання неповнолітніх. Необхідно своєчасно розпізнавати роль потенційної жертви, провину потерпілого в усіх її аспектах, здійснювати вивчення латентної жертви злочину, проблему сатисфакції жертви злочину.

Бібліографічні посилання

1. Орлова Ю. Роль жертви в преступлениях против несовершеннолетних / Ю. Орлова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.24rus.ru/more.php?UID=180022007.08.14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // ВВР України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88.
3. Офіційна статистична інформація Генеральної прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011=110381&libid.edit&>.
4. Иванов Ю. Ф., Джужа О. М. Криминология : навч. посіб. / Ю. Ф. Иванов, О. М. Джужа. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 264 с.
5. Александров Ю. В., Гель А. П., Семаков Г. С. Криминология : курс лекций / Ю. В. Александров, А. П. Гель, Г. С. Семаков. – К. : МАУП, 2002. – 295 с.
6. Вандышев В. В. Виктимология: что это такое? / В. В. Вандышев. – М., 1978. – 128 с.
7. Вишневецкий К. В. Криминогенная виктимность социальных статусов в современном обществе / К. В. Вишневецкий. – Краснодар, 2006. – 285 с.
8. Задорожный В. И. Виктимологическая профилактика преступлений: организационно-управленческий и правовой аспекты / В. И. Задорожный. – М., 2005.
9. Демчіхіна Є. С. Віктимологічна профілактика щодо жертв некорисливих насильницьких злочинів неповнолітніх / Є. С. Демчіхіна // Віктимологічна профілактика окремих видів злочинів : тези доповідей круглого столу (Київ, 29 квітня 2014 р.) / ред. кол. О. М. Джужа, В. В. Василевич, Т. Л. Кальченко та ін. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – 215 с.

Завгородняя Ю. С. Виктимологические особенности насильственной преступности несовершеннолетних. Освещаются вопросы особенностей формирования латентной преступности несовершеннолетних, выяснения ее причин и условий, а также определения направлений виктимологической профилактики данного вида преступлений.

Ключевые слова: *виктимность, преступность несовершеннолетних, латентная преступность, латентные жертвы, виктимологическая профилактика.*

Zavgorodnya Yu. S. Victimological particularities of violent crime committed by minors. The article deals with issues related to features of formation delinquency of minors, determine their causes and conditions, and identify areas of victimological prevention of this type of crime. In terms of victimological positions the today characteristic is the fact that many of crimes are committed by juveniles towards their family members and other relatives. It is also the nature of criminal behavior – are increasingly dominated by violent and selfish motivation.

The problem of victimological prevention of juvenile delinquency should be viewed in two dimensions: a) in ensuring an effective system of registration and reporting crimes, which reduces the latency of factors; b) in ensuring the rights of crime victims, based on generally accepted international norms and standards.

Victimization has a different degree of manifestation of different people and groups who are likely to become victims of certain crimes. From this perspective, it can be absent ("zero"), to be medium or high. The fear of becoming a victim of a serious crime in the structure of social anxiety is one of the first places ahead of fear of becoming unemployed or sick with an incurable disease.

The term of victimological prevention of juvenile delinquency is covered by the activities of state bodies, NGOs and citizens on the professional or community-based, on its own initiative providing work with victims of crime in order to eliminate or neutralize the determinant mechanism victimization of person and provide them with assistance and protection from criminal attacks.

In terms of the object of action the purpose of general victimological prevention is an action of potential victims of any criminal act, their detection and neutralization or removal mechanism of determinants of victimization in a particular area of relationships. The purpose of specially-victimological prevention is to neutralize and eliminate latent victimization of existing latent victim in the family to stop the victimization process.

Keywords: *victimization, juvenile delinquency, latent crime, latent victims, victimological prevention.*

Надійшла до редакції 15.12.2014

Кисельов І. О.
кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 343.85

ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ УМИСНИМ ПОСЯГАННЯМ НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

На підставі отриманих у спеціальному дослідженні даних розглянуто сучасні загальносоціальні заходи запобігання умисним вбивствам. Досліджено питання, які перебувають у безпосередньому зв'язку із детермінантами умисних вбивств, вчинюваних у сучасних умовах. Запропоновано конкретні загальносоціальні заходи, окрім зміни до законодавства щодо запобігання умисним вбивствам з огляду на існуючу в суспільстві ситуацію.

Ключові слова: *запобігання злочинності, загальносоціальні заходи запобігання злочинності, умисне вбивство, насильницька злочинність, запобігання умисним вбивствам.*